

KAKTUS

1990

ÅRG. 25

NR. 1 - JANUAR

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hanna E. Hansen, Limfjordsvej 1, DK-2720 Vanløse, tlf.: 31 34 61 31
Tryk: Hagsholm Bogtryk & Offset, Hammershøj, 8830 Tjele

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 120 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ads.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, tlf. 31 51 66 06.
Næstformand: Kjell-Erik Nilsson, Axel Danielssons Väg 306, S-215 82 Malmö, tlf. 040-13 99 44.
Ekstern sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.
Intern sekretær: Jytte Thybo, Oustrup Fiskeri, Ørre, DK-7400 Herning, tlf. 97 13 61 69.
Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre, tlf. 42 94 61 74.
Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 42 54 22 41.
Bibliotekar: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27

Redaktionsmedlemmer:

Helmut Broogh, Am Beisenkamp 78, Wattenscheid, D-4630 Bochum 6.
Mats Nilsson, Torsvedsvägen 12, S-632 39 Eskilstuna.
Ulf Eliasson, Nämndemansvägen 1, S-430 91 Hönö.
Georg A. Sydow, Etonvej 16, DK-2300 København S.

»Meddelelser«:

- Sendes til den eksterne sekretær, Bjarne Kjempff.

Bibliotekar:

Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27.
Laseric Arne, Sjögården 1628, S-520 43 Åsarp, Postgiro: 473 87 16-2

Æresmedlemmer:

Otto Forum Sørensen, Wilhelm Stark og Helmut Broogh.

Forsiden: *Echinocereer*, i blomst ses *E. lavisii*. H. Broogh foto.

Frøformering i 25 år

- også en del af NKS' historie!

I NKS er der tradition for, at medlemmerne med passende mellemrum - og fortrinsvis omkring den tid, hvor frølisterne foreligger - bliver præsenteret for en vejledning i kunsten at så. Siden selskabets første medlemsblad så dagens lys i oktober 1965, er det blevet til sytten indlæg om emnet - altså om processen med at få frøene bragt *til* og *igennem* spirestadiet! (Den videre behandling og problemerne med at få de spæde planter gennem den første vinter, går langt de fleste udenom, men det er jo strengt taget også et helt andet spørgsmål).

Det er ikke »Tordenskjolds soldater«, der har skrevet om sagen: De sytten indlæg er fordelt på ikke færre end tretten forskellige forfattere. Det er i og for sig ganske imponerende, når forfatterantallet i KAKTUS som helhed iagttages.

Den første artikel om frøformering findes i 1. årgang nr. 2, januar 1966, og er skrevet af den daværende formand B. Kreutzer Hansen. På det tidspunkt var frøindkøb i NKS' regi ikke realiseret, og Kreutzer Hansen bruger nogen plads på at diskutere indkøbssted og -tidspunkt, ligesom også emnet jordblandinger behandles. Det essentielle er, at der sås i et sterilt system: plastbøtter eller syltetøjsglas lukket til, og der gives luft efter spiring. Der tales lidt om at prikke, men intet siges om de små planters liv ud over det første år.

Anno 1967 bød ikke på tips om frøformering, men i nr. 4, januar/marts 1968 bringes en frøliste på 21 numre. Frøene er hjemmeavlede donationer fra medlemmer, og kan erholdes mod fremsendelse af frankeret svarkuvert til selskabets sekretær. De hurtigste af selskabets daværende 238 medlemmer bliver forsynet først! I tilgift til frølisten bringes en oversættelse af »Kakteen-Haage«'s anvisning på frøformering fra selskabets katalog. Denne skal dog ikke citeres i detaljer.

I nr. 1, april/juni 1969 præsenterer B. Kreutzer Hansen en ny medarbejder ved bladet: W. Frania, Katowice, Polen, og hr. Frania debutterer i KAKTUS med »Et praktisk hjemmelavet hjælpemiddel ved frøformering af kaktus«. (Fig. I). Dette middel går ud på at holde konstant luftfugtighed, og temperaturer i området 20°-30°C. Denne temperatur er anbefalet af stort set alle forfatterne. Sterilisation af det ikke nærmere specificerede substrat samt brug af chinosol anbefales også.

I nr. 2, juli/september 1970 har en anden polak, W.

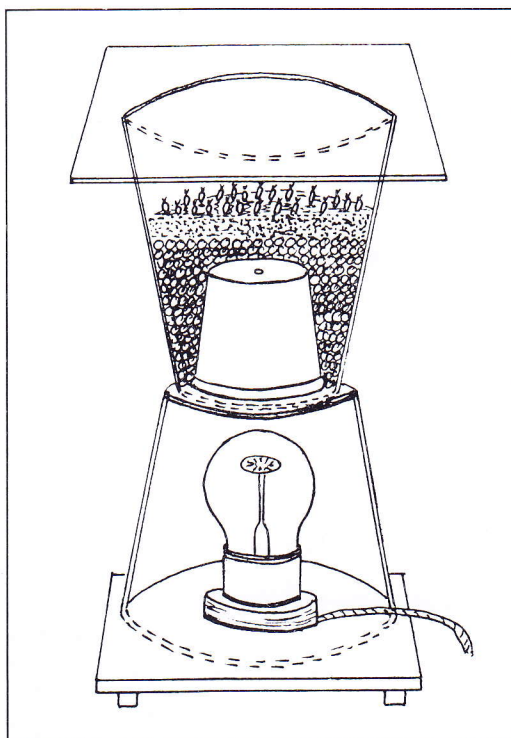

Fig. I.

Wojnowski, et indlæg af en lidt mere speciel art, nemlig »*Aztekium ritteri* i frøkultur«. Det lyder umiddelbart lovende, thi hvis noget så vanskeligt kan bringes til at spire og overleve, så kan alt det andet, vi menige tør prøve at så, vel også, men ak, Wojnowski giver ingen detaljer om fremgangsmåden, bortset fra, at substratet er steriliseret efter alle kunstens regler, at temperaturen er holdt omkring 30°C, og at der gives ekstralys. Desuden den opmuntrende oplysning at efter 12 måneder er *Aztekium ritteri* frøplanter på egen rod 2-3 mm i diameter, mens podede eksemplarer skam kan være hele 8 mm. Vælg selv! I nr. 3, oktober/december 1971 vender Wojnowski tilbage med en artikel om svampedræbende antibiotica ved udsæd af kaktusfrø. Nu 18 år efter må det være nok at konkludere, at der også dengang fandtes midler som skadede, og midler som tilsyneladende ikke skadede de små frøplanter.

I nr. 1, 1971 har vor kasserer Otto Forum Sørensen (som altså da stod på medlemslisten, uanset senere antydninger om andet) begået en artikel om frøformering. Den kan jeg ikke citere, thi Otto har fjernet de pågældende sider fra sit udlånte materiale, og jeg har ikke haft mulighed for at fremskaffe dem andet steds. Men om ellers jeg husker ret, havde Otto konstrueret et glimrende »akvarium« til formålet.

I 1974 kom det første nummer af KAKTUS i bladets nuværende skikkelse, og i nr. 2, 1974, skrev den daværende formand, Frans Laursen om frøformering: Jordblandingen har $pH=6,1$, jorden steriliseres ved bagning, og frøene sås i separate små *lerpotter*, der vandes fra neden. (Ikke et ord om temperatur og lys denne gang).

I 1975 nr. 2, begyndte Cees Rijk van Ravens en for nem serie »Natur og Kultur«, og i afsnit 2, (nr. 4, oktober) omtales frøformering. Dette indlæg har længderekorden på feltet. Van Ravens starter med et stykke om frugter og frø og deres chancer for spiring og overlevelse i naturen. Van Ravens fremsætter som sin sunde overbevisning, at der ikke hidtil har været lanceret nogen patentopskrift, som garanterer optimale resultater (og deri har han ret, det gælder såmænd også i 1990). Den metode, van Ravens anbefaler, er skitseret i fig. II, og mon ikke en hel del af medlemmerne har hørt om dette system? Van Ravens har set metoden hos Donkelaar, og det har andre i selskabet sikkert også. Så-substratet er her sterilt.

I juli 1976, nr. 3 fortæller Finn Larsen om sin såmetode. Så-substratet steriliseres, og der anvendes svampegifte. Spiring sker i sydvendte vindueskarme uden lys- og varmetilskud, og det med fint resultat.

I nr. 1, 1977, vender van Ravens tilbage med »Ringnyt«, hvori opsummeres resultaterne af de norske medlemmers forsøg med frøformering. De anvendte metoder beskrives ikke i detaljer (systemet er efter alt at dømme, det ovenfor af van Ravens skildrede), men der er dog een detalje, der bør noteres: potter med ikke-spirede frø kan stilles væk til næste år, og når de så vandes igen, kan det meget vel tænkes, at der kommer spirer. Derudover er der et lille afsnit om at prikke frøplanter og om gødningstilførsel.

»Ring-nyt« fortsætter i nr. 4, hvor resultaterne af et forsøg med frøformering af diverse *Frailea*-arter gøres op. Metoden ved frøudsæd adskiller sig ikke fra tidligere beskrevne, men *Frailea*-fans vil kunne få et godt udbytte af at repetere artiklen, som også er inde på planternes videre vækst.

Så springes der frem til 1979, nr. 1, hvor Nils Hydén spørger: »Misslyckas du med frösådden?« Efter at have beskrevet den situation vi alle kender (nå, ja, så næsten alle da!), diskuterer Hydén småplanters muligheder i naturen og sammenligner med de forhold, der kan gives i samlinger, hvor forholdene ønskes

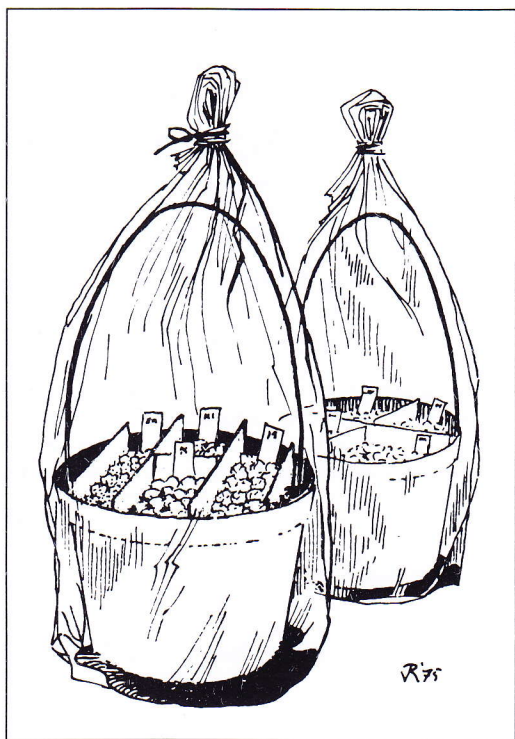

Fig. II: En både enkel og effektiv metode til at frøformere kaktus - man slipper for at tænke på vanding i ugevis!

optimeret. Hydén har indrettet et akvarium til formålet, så temperatur, fugtighed og lysforhold (lysstofrør) kan kontrolleres. Planterne kan stå her med et minimum af pasning i ugevis. Da det er et lukket system, steriliseres substratet.

Var der ingen artikel om frøformering i 1978, så er der til gengæld to i nr. 1979, thi i nr. 3 har Erik Hansen et indlæg om emnet. Erik Hansen følger de sædvanlige retningslinier, hvad angår luftfugtighed, temperatur etc., og bruger også sterilt substrat samt Telusol og Chinosol. Afvigende er substratet: grannålemuld fra skoven fordelt i jiffy potter. Resultater er i top, også melokaktus spirer 100%.

I 1981 nr. 1, er det den daværende redaktør, Hans Grønlund, der skriver om frøformering og i et stuevindue. Grønlund taler som den første om frøformering af *sukkulenter*. Der bruges »bagt« substrat og lukket system med plastposer. Grønlund gør opmærksom på, at lyset er af mindre betydning i begyndelsen, og at et lunt nordvindue derfor er bedre end et køligt sydvindue for spiringen. I øvrigt beskæftiger Grønlund sig også med prikling. Artiklen giver mange detaljer. I øvrigt bemærkes også, at frø, der ikke er spiret efter tre uger, i reglen aldrig spirer, hvilken

påstand en og anden nok vil bestride i hvert fald for sukkulenter. Jvf. også ovennævnte artikel om de norske forsøg.

I nr. 1, 1983 har Bruno Toxvenius en artikel som fortsættelse af Hans Grønlunds: »Frøformering ved kunstlys« (fig. III.) Bruno Toxvenius refererer her især til frø, der skal sås som helt friske, og hvor det derfor vil være nødvendigt at så om efteråret. Artiklen giver mange tips for dem, der ønsker at bruge kunstlys, og det såmænd ikke kun til formering.

Efter denne artikel i januar 1983 og helt frem til januar 1989 er der ikke eet indlæg om frøformering. Der burde kunne drages en konklusion heraf, men jeg ved ikke hvilken, så det lader vi hvile.

I nr. 1, 1989, var det Gunnar Ravn, der beskrev sin metode. Antagelig har samtlige læsere umiddelbar adgang til at opfriske dette indlæg, så det skal ikke citeres i enkeltheder. Endelig skal Niels Hansens bidrag til artiklen »Sådan dyrker vi« i nr. 2, 1989, bringes i erindring. Niels Hansens metode til at vande fra neden i frøskåle uden huller i bunden er nok værd at overveje.

I dette nummers »Meddelelser« findes, som vanligt, årets frøliste, og en del af medlemmerne skriver måske desuden frø hjem fra annoncørernes lister. Det er alt i alt en glimrende idé! Een ting er samtlige forfattere til disse artikler nemlig helt enige om: Du har et ganske anderledes syn på en plante, du selv har fremavlet fra frø.

Hanna E. Hansen

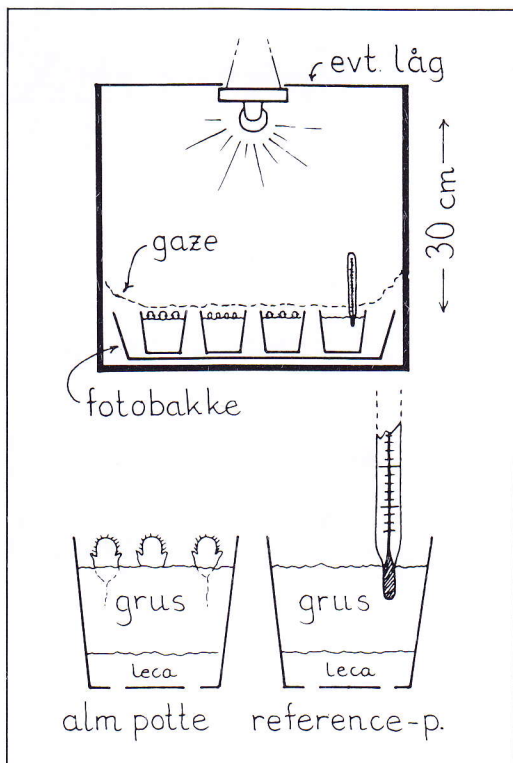

Fig. III.

Miniportræt

Dolichotele longimamma (DC) Br. & R.

Mycket variabel vad avser vårtornas storlek och antalet tornar, så ett flertal varieteter finns beskrivna. Plantorna bildar med tiden stora tuvor, som är lätta att dela för förökning. De gula blommorna, som kommer villigt efter en torr övervintring, har en angenäm doft. På grund av den rovliknande roten rekommenderas porös jord och lite försiktig vattning. Släktet Dolichotele, som idag förs till Mammillaria, förekommer i Mexico och Texas.

Håkon Nilsson

CAUDEXPANTER

Fortsat fra nr. 4, 1989

Fabaceae

*Dolichos**, *Elephantorrhiza*,
Neorautenenia, *Poincinia*

Dette er ærteblomstfamilien, som trods sin store størrelse (cirka 9000 arter) kun indeholder et meget lille antal caudexplanter. Ingen af dem ses særligt ofte i handelen, hverken som planter eller frø.

Dolichos seineri (Type 11)* er nok den plante, der er størst sandsynlighed for at støde på. Den stammer fra Sydvest-afrika og har et underjordisk caudex, der kan veje op til 150 kg. Derfra skyder nogle få stængler op, og danner en lille busk på ca. en meters højde. Blomsterne har den særlige kvalitet, at de er blå - en farve der meget sjældent ses hos sukkulenter.

I kultur hæves knolden over jorden, og der vil selvfølgelig her være tale om knolde i en anden størrelsesorden end ovenstående. Formering ved frø.

Fouquieriaceae

*Fouquieria**, *Idria**

Fouquieria er en meget lille slægt af buske og træer, der stammer fra Mexico og især Baja California-området.

De arter, som har størst interesse for knoldfanatikere, er *F. purpusii* og *F. fasciculata* (Type 15), men de er desværre samtidig blandt dem, som ikke er så nemme at få fingre i. Det er begge planter med ret kraftigt fortykket vækst ved basis og af størrelse som en stor busk eller et lille træ - som unge har de ret stor lighed med en ung *Idria*.

Formering ved frø - og hvis spiring og vækst ligner den, som nogle af de øvrige arter inden for familien har, skulle der ikke være nogen problemer (egne erfaringer er med *F. diguetii* og *F. macdougalii* som ikke har særligt udpræget tykkelsesvækst).

Idria columnaris er eneste art i slægten (af nogle dog regnet med til *Fouquieria*), og forekommer kun på Baja California halvøen med undtagelse af et enkelt sted lige ovre på den anden side af havbugten.

Som udvokset har planten en meget karakteristisk facon, idet den nærmest ligner en lang pæl, der stikker op af jorden med en masse tynde, ret korte sidegrene på - amerikanerne kalder den af samme grund

Fig. 10. *Pelargonium carnosum* frøplante.

»telegrafpælsplanten«. Den er tykkest ved basis og spidser så langsomt til mod toppen.

De planter, man ser i kultur, er ret unge og har en noget anden facon, idet planten først begynder at vokse nævneværdigt i højden, efter at den har opnået en ret anelig tykkelse ved jordoverfladen. Det betyder altså, at disse kulturplanter er mere eller mindre kugleformede, med de før nævnte sidegrene strittende ud fra caudexet.

Formeringen, der foregår fra frø, volder ingen særlige problemer, men da planterne vokser langsomt, vil der gå mange år, før bare »kuglestadiet« er nået.

*Henviser til skema: Oversigt over hovedtyperne, KAKTUS nr. 3 1989, s. 53.

Geraniaceae

*Pelargonium**, *Sarcocaulon**

Pelargonium (Type 1, 15, 16), der jo er velkendte som stueplanter, omfatter også mange arter, der er mere eller mindre sukkulente, og samtidig er mange af dem velegnede til dyrkning som bonsaiplanter. De planter, vi her beskæftiger os med, kan groft deles op i to grupper:

1. Planter med et (ofte lille) caudex, hvorfra bladene skyder fra toppen - i naturen er dette caudex underjordisk.

2. Planter med en mere eller mindre grenet vækstform.

Blandt planterne i første gruppe (Type 1) kan følgende ofte fås på diverse frøsteder: *Pelargonium incrassatum*, *P. longiflorum* m.fl. I anden gruppe (Type 15 og 16) er der en del mere at vælge imellem: *P. alternans*, *P. carnosum* (fig. 10 - frøplante), *P. cerasiophyllum*, *P. cotyledonis*, *P. crithmifolium*, *P. klinghardtense*.

Ovenstående frøudvalg er hentet fra de senere års frøsteder i NKS, som har haft et godt udvalg af *Pelargonium*-frø (også mange interessante, men knap så sukkulente arter). Hvis man derudover også køber frø andre steder (div. firmaer og de udenlandske foreninger), kan udvalget forøges yderligere.

Sarcocaulon (Type 15) er en lille slægt af de små stængelsukkulenter forsynet med torne (se fig. 11) - de ligner i øvrigt nogle af pelargonierne i vækstformen, men afviger ved deres blomsterform.

Vækstformen gør, at *Sarcocaulon* er mest egnet til dværgbonsai. Det er i øvrigt en af de planter, der ret sjældent ses udbudt til salg, men skulle man være heldig, er det nok *Sarcocaulon burmanii*, man løber ind i.

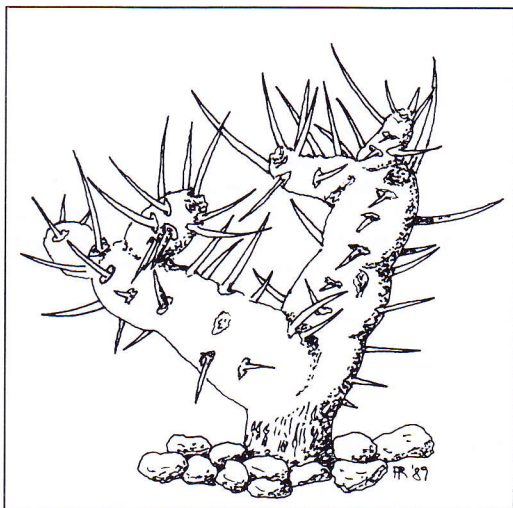

Fig. 11. *Sarcocaulon herrei*.

Fig. 12. *Rechsteineria leucotricha*.

Formeringen er oftest ved frø, selv om stiklingeformering også ofte lader sig gøre. For *Pelargonium*s vedkommende er der ikke større problemer ved frøformeringen, selv om spiringsprocenten ikke altid er lige høj, og det er som regel ikke noget problem at holde liv i frøplanterne. Som tidligere nævnt vil det her være en fordel, at vente med at hæve de arter, der har underjordisk caudex.

Sarcocaulon forholder det sig anderledes med, idet vi ikke har haft videre held med frøspiringen, og de få resulterende frøplanter har været svære at holde liv i, så her må vi nok anbefale at købe planter (frøudvalget er i øvrigt lige som planteudvalget ikke stort).

Gesneriaceae

*Rechsteineria**

Rechsteineria leucotricha (Type 1) er den eneste art i familien som har knold (fig. 12). Planten minder i vækstform mest om en alpeviol, idet den har en flad knold med en fordybning på oversiden, hvorfra stængler med tæt hårede blade og blomster skyder op.

Planten er relativt let at få fat på, og kan til tider

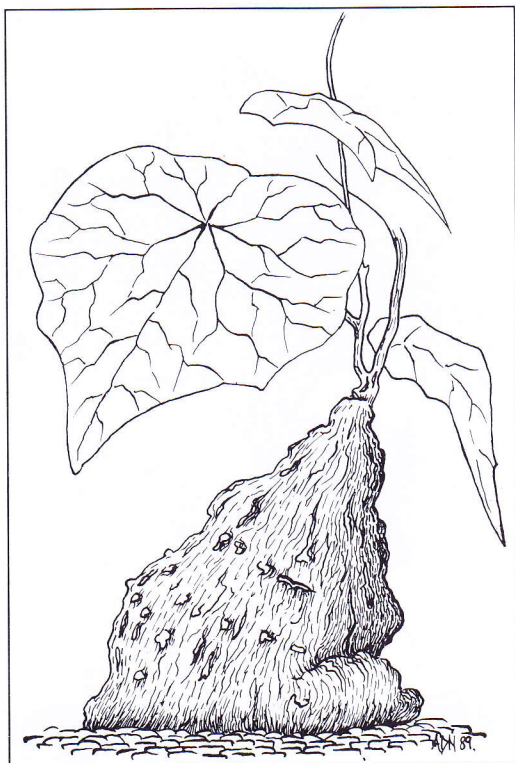

Fig. 13. *Stephania perrieri*.

endda fås i almindelige blomsterforretninger. Formering er ved frø eller stiklinger, men stiklingeformeringen giver ikke så pæne knolde, som frøformering gør.

Icacinaceae

*Pyrenacantha**, *Trematosperma*

Pyrenacantha (Type 11) er en lille slægt af afrikanske planter, hvoraf en del danner caudex. Af størst interesse her er nok *P. malvifolia*, der stammer fra Tanzania og Somalia, den har også i naturen caudex placeret over jorden. Det er dog, lige som de øvrige i slægten ikke en plante, man møder hver dag.

Trematosperma cordatum minder meget om ovenstående og bliver da også af nogen regnet for at være samme art som *Pyrenacantha malvifolia*. Frøformering.

Liliaceae

*Bowiea**

Bowiea (Type 3) er løgvækster fra syd- og tropisk Afrika, kan med tiden opnå en diameter på 10 cm eller mere (*Bowiea volubilis*). *B. kilimandscharica* er

Fig. 14. *Dorstenia foetida* frøplante.

mindre.

Erfaringer med *Bowiea* (også kaldet hvidkål med asparges) er grundigt beskrevet i Kaktus nr. 3, 1981 af vor redaktør, Hanna E. Hansen.

Frøformering med høj spireprocent, og ingen særlige vanskeligheder med videre dyrkning.

Lobeliaceae

*Brighamia**

Brighamia er en endemisk plante fra Hawaii (Type 13/14) - endemisk vil sige, at den ikke findes naturligt voksende andre steder. Den flotte plante er beskrevet med foto af et blomstrende eksemplar i Kaktus nr. 3, 1988 af Gordon Rowley (på dansk ved Peter Brandt Pedersen).

Frøformering, men desværre er planten sart med hensyn til varme, og den angribes let af skadedyr som uldlus og rødt spind.

Menispermaceae

*Stephania**

Slægten *Stephania* (Type 3) har omkring 40 arter. Gordon Rowley nævner i sin bog om caudiforme

Fig. 15. *Ficus plameri*, Botanisk have, København.

planter kun en art med caudex, nemlig *Stephania rotunda* som er Asiens svar på de mange caudiciformer fra først og fremmest Afrika.

På plantelister kan man derimod støde på yderligere navne, som *Stephania erecta*, *S. perrieri* (fig. 13) og *S. suberosa*. Om der er tale om 4 forskellige planter, skal vi ikke kunne sige.

Stephania kræver plads til klatrestænglerne, der hurtigt kan blive meget lange. De kan dog beskæres, og i så fald kan stænglerne bruges til stiklinger, idet planten er meget nem at formere på denne måde. De nye planter danner igen caudex.

Moraceae

*Dorstenia**, *Ficus**

Dorstenia er en spændende slægt med langt over 100 arter. Men det er kun en lille del af disse, der er egentlig sukkulente og med caudex over eller under jorden. *Dorstenia* har ejendommelige »blomster«, der mest af alt ligner noget af det vi forestiller os på andre planeter (se fig. 14).

Frøene er placerede på samme måde som solsikkens frø, men kan skydes over en meter væk med det resultat, at nye små dorsteniaer skyder op i vore

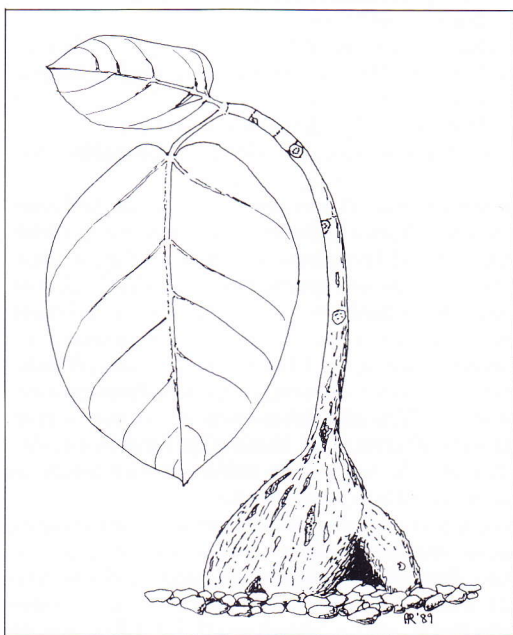

Fig. 16. *Ficus goldmanniana*.

andre potter.

Dorstenia foetida (fig. 14) fra det sydlige Arabien er sammen med *D. crispa* de mest sette. *D. hildebrandtii* fra Tanzania og Kenya danner en lille knold over jorden. Frøformering.

Ficus er en kæmpestor slægt med adskillige hundrede arter. Til denne slægt hører figentræet og den populære stuebirk - også gummitræet er en *Ficus*. Slægten har sin hovedudbredelse i troperne og kan fremvise arter med kompakt basisvækst. Dyrket i potter og med beskæring kan disse blive rigtig gode bonsai. Først og fremmest den almindeligt udbudte *Ficus palmeri* (fig. 15) fra Mexico og nedre Californien - andre navne er *Ficus goldmanniana* (fig. 16), *F. retusa* og *F. petiolaris*.

Frøformering med høj spireprocent. Frøplanterne

ligner i starten tynde strå, så pas på når I luger. De kommer dog relativt hurtigt efter det.

Moringaceae

*Moringa**

Eneste slægt er *Moringa* (Type 14), der stammer fra Sydvest-afrika, Somalia og Madagascar. I naturen er det omfangsrige, store, løvfældende træer, der i fremtoning minder en del om baobabtræet - dog bliver de ikke helt så store.

Frøformering (svingende kvalitet?). De små frøplanter er desværre meget modtagelige for rødt spind.

(fortsættes)

Per Rønkel

Allan D. Nielsen

Boganmeldelse: 45. Cactaceae

af Jens E. Madsen. Bind nr. 35 i *Flora of Ecuador* - redigeret af Gunnar Harling og Lennart Andersson.

Forlag: Berlings, Arlöv, Sverige 1989.

ISBN 87-88702-37-5

Format: som KAKTUS.

Indhold: 79 sider, 16 tavler med stregtegninger.

Pris: 30 US\$.

Distributør: Nordic Journal of Botany,

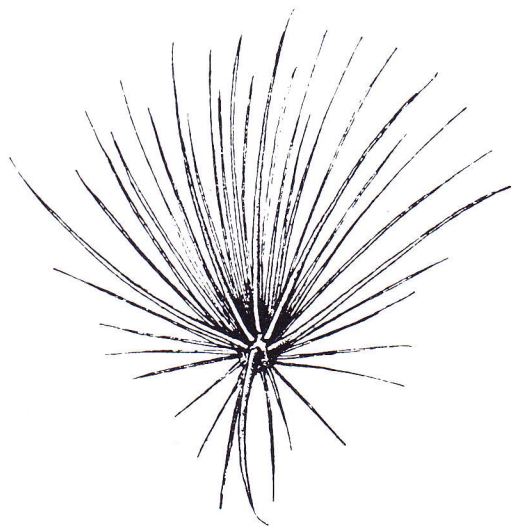
Ø. Farimagsgade 2 D, DK-1353 København K.

nemtest at købe den direkte hos distributøren - adressen er anført ovenfor. Traditionelt lader vi anmelder-eksemplarer af bøger indgå i Selskabets bibliotek, så der vil formentlig også være mulighed for at låne den dér.

Hans Grönlund

Bogen er bind 35 i en større serie, der beskriver Ecuadors flora. Kaktusfamilien har man tildelt nummeret 45 i en nummerering af samtlige de plantefamilier, der er repræsenteret i landet. I tekst og tegninger er beskrevet 40 kaktus-arter fra følgende 16 slægter: *Armatocereus*, *Cereus*, *Cleistocactus*, *Discocactus*, *Echinopsis*, *Epiphyllum*, *Espostoa*, *Hylocereus*, *Melocactus*, *Monvillea*, *Opuntia*, *Pereskia*, *Pilosocereus*, *Rhipsalis*, *Selenicereus* og *Werberocereus*. Af disse 40 arter er de 35 naturligt forekommende i Ecuador - de sidste 5 er indført af mennesker og senere forvildet i landets natur.

Bogen er en videnskabelig, systematisk afhandling og derfor ikke umiddelbart anbefalelsesværdig for det almindelige medlem af Nordisk Kaktus Selskab; men har man særlige interesser indenfor kaktusernes systematik - eller måske alligevel skal til Ecuador - så er de 30 dollars en udmærket investering. Det er nok

Indbydelse

Af medlemslisten kan det ses, at der er ret mange medlemmer på Vestsjælland. Desværre kender man vist ikke ret meget til hinanden, og jeg synes heller ikke, man ser ret mange medlemmer her fra egnen til Sjællandskredsens arrangementer.

Nu afholdes de fleste af kredsens arrangementer jo i København og nærmeste omegn, men det er der utvivlsomt flere gode grunde til - blandt andet har vi på Vestsjælland jo ikke rigtig noget at byde på - Eller hvad? Alligevel er jeg ikke sikker på, at vi ville se meget til københavnernes, selvom vi havde noget attraktivt. Der er simpelthen for langt at køre, tror jeg. Jeg kommer selv alt for sjældent til København, især om vinteren, og jeg ser alt for sjældent kaktus-folk her.

En af de allerstørste glæder ved at samle på kaktus er jo at få besøg af sine lidelsesfæller. Derfor vil jeg hermed indbyde alle interesserede her på egnen (også gerne københavnere og andre) til et møde **onsdag den 7. februar kl. 19** hos undertegnede. Et kendt medlem af foreningen, gartner Peter Rundblad, vil komme og vise lysbilleder og fortælle om kaktus.

Jeg har en pæn samling på ca. 600 forskellige kaktus, men jeg savner kontakt med andre samlere, for der er en gruelig masse, jeg ikke ved om kaktus.

Det er mit håb, at jeg med dette arrangement kan skabe kontakt mellem kaktussamlere i det Vestsjællandske, til glæde og gavn for os alle. Det må være

muligt at få dannet en slags kreds af interesserede med henblik på besøg hos hinanden, så vi kunne bytte planter og stiklinger og udveksle erfaringer m.m.

Allerbedst ville det være om vi kunne oprette en »Vestsjællands-kreds« under NKS. Dette spørgsmål håber jeg, at vi kan diskutere på mødet, med det resultat at vi får dannet en sådan kreds. Tænk over det og læs endnu engang præsentationen af »Nordjyllandskreds« i KAKTUS nr. 4 '89.

Til slut vil jeg sige til dig der »bare« har lidt kaktus i et stuevindue, og som måske synes, at det du læser i »Kaktusbladet« ligger på et alt for højt plan, og at du nok ville befinde dig dårligt i selskab med os aristokrater udi »kactimanien«: Kom alligevel, for vi er helt anderledes end som så.

Ingen er for store og ingen er for små, på trods af at vi er mennesker.

*Vel mødt den 7. februar
Grethe og Jørgen*

Adr.:

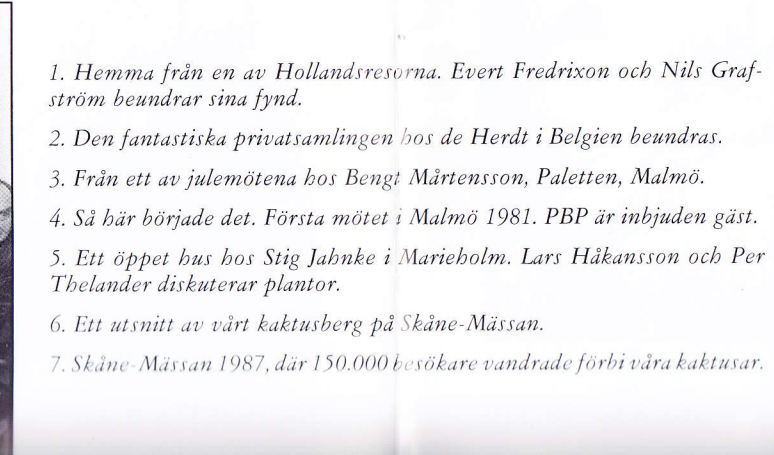
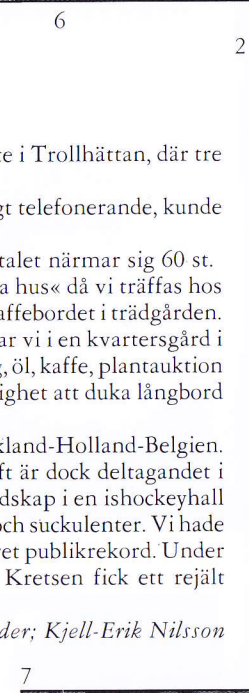
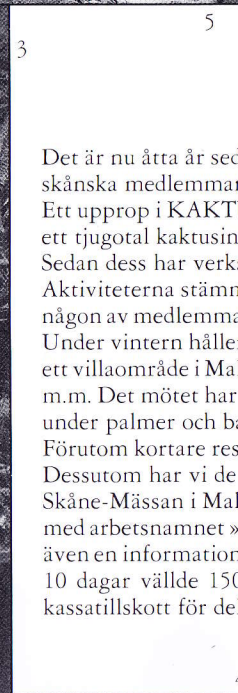
Jørgen Olesen
Tissøvej 37, Jorløse
4490 Jerslev sj.
Tlf. 53 55 02 08

Kør ind mellem fabrikken »Spanvall«'s bygninger og 200 m lige frem. »Spanvall« ligger 100 m nord for Tissø sø ad vejen mod Svebølle.

Dette er så præsentationen af en kommende kreds! Mød frem og vær med til at stifte den!

Echinopsis hybrid, i knop og fuldt udsprungen. Foto: Kaj Christiansen, i egen samling.

NKS Sydsverige

Det är nu åtta år sedan Sydsverige-kretsen startade sin verksamhet. Ide'n föddes efter ett NKS-möte i Trollhättan, där tre skånska medlemmar, Kjell-Erik Nilsson, Stig Jahnke och Per Sylvan träffades för första gången. Ett upprop i KAKTUS gav klen result, men efter genomgång av NKS medlemslista och ett flitigt telefonerande, kunde ett tjugotal kaktusintresserade samlas till första mötet i Malmö hösten 1981.

Sedan dess har verksamheten rullat på med träffar i stort sett en gång per månad, och medlemsantalet närmar sig 60 st. Aktiviteterna stämmer nog ganska bra överrens med andra kretsar, det ljusa halvåret har vi »öppna hus« då vi träffas hos någon av medlemmarna och tittar på och pratar kaktus m.m. År vädret bra blir det fina stunder runt kaffebordet i trädgården. Under vintern håller vi oss inomhus och roar oss med diavisningar och föredrag. Inomhusmötena har vi i en kvartersgård i ett villaområde i Malmö. Efter dansk modell har vi sedan många år ett festligt julemöte med landgång, öl, kaffe, plantauktion m.m. Det mötet har vi hos en växthusodlare, Bengt Mårtensson, Paletten, i Malmö. Där har vi möjlighet att duka långbord under palmer och bananplantor. Bengt är dessutom en av våra medlemmar.

Förutom kortare resor till Köpenhamn och Göteborg har vi även genomfört flera bussresor till Tyskland-Holland-Belgien. Dessutom har vi de senaste åren ordnat bussresa till NKS årsmöte. Kretsens hittills största uppgift är dock deltagandet i Skåne-Mässan i Malmö 1987. Tillsammans med flera andra hobbyföreningar byggde vi upp ett landskap i en ishockeyhall med arbetsnamnet »En tropisk värld«. Vår del i detta var att bygga upp et ökenlandskap med kaktus och suckulenter. Vi hade även en informationshörna där vi informerade om Nordisk Kaktusselskab. Skåne-Mässan slog det året publikrekord. Under 10 dagar välldde 150.000 besökare fram genom den tropiska världen, förbi vårt kaktuslandskap. Kretsen fick ett rejält kassatillskott för deltagandet och detta möjliggjorde de senaste årens bussresor till NKS årsmöte.

För NKS/Sydsverige: Text och bilder; Kjell-Erik Nilsson

1. Hemma från en av Hollandsresorna. Evert Fredrixon och Nils Grafström beundrar sina fynd.

2. Den fantastiska privatsamlingen hos de Herdt i Belgien beundras.

3. Från ett av julemötena hos Bengt Mårtensson, Paletten, Malmö.

4. Så här började det. Första mötet i Malmö 1981. PBP är inbjuden gäst.

5. Ett öppet hus hos Stig Jahnke i Marieholm. Lars Håkansson och Per Thelander diskuterar plantor.

6. Ett utsnitt av vårt kaktusberg på Skåne-Mässan.

7. Skåne-Mässan 1987, där 150.000 besökare vandrade förbi våra kaktusar.

VI HAR ET DIATEK

Acantocalycium violaceum. Foto: K. Christiansen

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at NKS har et diatek - dvs. at vi råder over ca. 850 lysbilleder af kaktusslægter fra A - W.

Det er måske ikke nogen nyhed, men jeg synes, at medlemmerne benytter diateket for lidt.

Tænk over det, når I forbereder et foredrag. Måske findes det billede, I mangler, netop her. Vi råder også over 3 foredrag, som medlemmer tidligere har produceret. Et af dem kunne måske genbruges. NKS består jo af en del kredse, så der er sikkert mange som ikke har hørt disse foredrag.

Prisen for at låne disse billeder og foredrag er kun porto-udgiften tur/retur + kr. 10 i ekspeditionsgebyr.

Ring til mig på 42 54 22 41 og lad os tale om mulighederne eller send mig en ønskeseddel.

Esther Genker, diatekstestyrer
Tranumparken 1-6-2, DK-2660 Brøndby Strand

Wilcoxia poselgerii. Foto: K. Christiansen.

Det vigtigste om Morphologi, Anatomi og Physiologi hos kaktus

Visse kendskaber til Morphologi (læren om formen), Anatomi (læren om den indre bygning), og Physiologi (livsfænomener som: Åndedræt og ernæring) er vigtige for forståelsen af planternes liv og trivsel, og nødvendig for, at man kan give dem den bedst mulige pleje.

Kaktus hører til de flerårige vækster, etårige arter er ukendte. Kaktus hører til de dicotyle vækster, d.v.s. de tokimbladede. Dette kan vi allerede konstatere hos de nyspirede frøplanter. Vi ser to modsatstående kimblade, i hvis midte skuddet udvikler sig. Disse kimblade er hos mange slægter, f.eks. hos *Peireskia* og *Opuntia*, meget store og vandretstillede, hos andre slægter, f.eks. *Mammillaria* er de bittesmå og ligner blot et par små udvækster. Plantedelen under kimbladene hedder *Hypocotyl*. På dette tidlige tidspunkt er planten ikke, eller kun en smule sukkulent, derfor må en frøskål med spirende frø aldrig holdes for tør, men skal holdes jævnt fugtig. Så snart den mellem kimbladene voksende, lille krop har opnået en alder af fra en til to uger, tåler den allerede forbløffende godt at stå tørt. Grænsen for de unge planters tørhedsresistens er naturligvis forskellig fra art til art. Den unge kimplante sender dog allerførst en forholdsvis lang og stærk hovedrod ud, før den ved sit væksttryk sprænger sin frøskål og bortkaster denne.

Roden

Normalt er der en hovedrod for hånden, denne tilspidses og deler sig. De yngste rødder er tæt besat med fine hår, som trækker vand og ernæringssubstrat ud af jorden. Rodsystemet er alt efter slægt og art meget forskellige. Vi kender hos *Cereus* stærke, lange pælerødder. Hos f.eks. *Rebutia*: rigt delte trevlerødder - og hos *Rapicactus* og *Lophopora*: lige roerformede rødder, medens f.eks. *Wilcoxia* har knoldede rødder. Kaktus er i stand til let at danne rødder fra det cylindriske ledekar-system. Derfor er det også forholdsvis nemt at få stiklinge til at danne rødder. Klatrende, epifytiske og langs jorden voksende arter danner ofte rødder i stort antal, selv fra de højere liggende plantedele. Undtagelsesvis er rødderne også i stand til at danne skudvegetationspunkter, altså

ægte rodudløbere. Ifølge Berger skal dette være observeret hos *Trichocereus macrogonus*.

Plantekroppen

Kropsformen hos kaktus viser en overordentlig rigdom på former, vi ser høje, kraftige søjler, f.eks. hos de store *Cereus*, man har fundet kæmper på op til 26 m højde. Andre har meterlange skud, med en tykkelse på fra 1-4 cm f.eks. *Peniocereus*, atter andre har lignende hængende skud, f.eks. *Aporacactus*. Kugleformen er rigt repræsenteret, bl.a. hos *Mammillaria* m.m., langs jorden krybende skud har f.eks. *Haageocereus* og *Machaerocereus*, flade aflange skud har de såkaldte bladkaktus: *Ephiphyllum*, selvfølgelig har disse skud intet med blade at gøre, hvilket tilstedeværelsen af areoler beviser. Videre finder vi leddelte skud, (*Rhipsalis*, *Opuntia* m.m.) her kan de enkelte led være: runde, ovale eller cylindriske, såvel som tværsnittet kan være enten rundt eller ovalt. De fleste kaktus har ribber, der kan være både stærkt udprægede, eller nærmere sig det næste flade, ribbernes antal kan variere fra tre (*Cereus trigonodendron*) til 40 eller flere. Mange kaktus har en næsten helt glat krop (*Peireskia*), andre er tæt besat med vorter (*Mammillaria*). Plantekroppen kan være enkelt, som søjle eller kugle, eller være mere eller mindre rigt delt. Der er søjlekaktus, hvor skuddene står tæt, som orgelpiber, eller der findes rigt delte polstre af kuglekaktus, såvel som polstre af korte søjler med mange hundrede hoveder, man kalder ofte en sådan vækst for plæneagtig vækst. I skuddets indre finder man marven, der omslynges af karstrengene, der igen beforder vand og næringsstoffer rundt i planten. Kropsvævene er mere eller mindre saftigt slimede, og formår at opmagasinere betragtelige mængder vand. En undtagelse her træffes hos: *Peireskia* og *Peireskiopsis* hvor sukkulensen kun er ganske svagt til stede. Hos arter med store roerødder er sukkulensen næsten udelukkende lagt over på roden, denne kan veje op til 50 kg. *Epidermis*: overhuden er fuldstændig indstillet på at hindre fordampning. Det yderste lag: *Cuticula*, er meget sejt og overtrukket med et beskyttende vokslag, som er særlig udpræget

hos: *Azoreococcus bertlingianus* eller hos *Lamario-cereus beneckeii*. *Epidermis* (overhuden) indeholder utallige *Stomata*: spalteåbninger, der skal regulere udvekslingen af luftarter og vandfordampningen. Disse spalteåbninger kan åbnes og lukkes efter plantens behov. Under *Epidermis*-overhuden ligger assimilationsvævene, det væv, der foretager assimilationsprocessen. Assimilationsprocessen er den omdannelse af uorganiske grundstoffer til organiske, for plantens opbygning nødvendige stoffer.

Fotosyntese

Fotosyntese hedder den proces, der gør planter i stand til at omdanne uorganisk stof til organisk. Udefra set er fotosyntesen en meget simpel proces. Det kan konstateres, at der bruges kuldioxid og vand og at der derved produceres organisk stof i form af sukker (glykose), samtidig udskilles ilt. Fotosyntesen kan deles i to processer: Lysreaktionen og mørkereaktionen. Lysreaktionen er fotoelektrisk, altså fysisk. Den foregår i grønkornenes grana del, og det er klorofylfarvestofferne, der virker. I princippet sker der det i denne proces, at den »flygtige« lysenergi omsættes til kemisk energi, som kan udnyttes til andre reaktioner i planten, f.eks. til mørkereaktionen. Denne energioptagelse (eller energiomdannelsen) er vel egentlig de grønne planters »hemmelighed«. Det er den virkelige fotosyntese. Det er på dette punkt, at grønne planter adskiller sig fra andre væsener, og det er denne egenskab, der gør alle andre væsener på jorden afhængig af de grønne planter. I korte træk sker der det, at nogle elektroner i klorofylmolekylet bliver slået ud af deres bane af lysstrålerne (excitation).

Disse exciterede elektroner vil altid vende tilbage til deres oprindelige stilling. Når de gør det, sker det under frigørelse af energi, f.eks. udsendelse af lys af længere bølgelængde, eller denne energi vil kunne optages af såkaldte koenzymer (ATP og NADPP). Er energien først knyttet til disse stoffer, kan den transporteres rundt i planten og udnyttes, hvor det skal være, bl.a. til mørkereaktionen.

Mørkereaktionen

Denne proces' vigtigste formål er at fixere (fasthold) kuldioxid og bruge det til fremstilling af sukker. Kuldioxiden skal altså gennemløbe to processer: 1. Fixering, 2. Forarbejdning.

Begge processer er enzymatiske, dvs. der medvirker enzymer. Mindst 12 forskellige enzymer anvendes i lige så mange delprocesser. Mørkereaktionens formål er i virkeligheden at reducere kulstoffet, dvs. bringe det fra en tilstand, hvor alle dets bindinger knytter sig til ilt, frem til en tilstand, hvor alle bindinger knytter sig til brint.

Der tales om forskelle i energiindhold. Dette kan

lettest illustreres ved at forestille sig, at kulstoffet i CO₂ er et stof, hvis energi er fuldstændig opbrugt. Det ligger helt i bund på energitrappen, mens kulstoffet i sukkerforbindelserne ligger længere oppe på energitrappen. Populært kan man også sige, at lyset gennem fotosyntesen giver CO₂ et skub så det ryger op ad trappen, og kommer til at ligge sådan, at det har et højere energiindhold.

De ydre og indre omstændigheders indvirkning på fotosyntesen

Fotosyntesen er påvirket af en lang række ydre og indre faktorer. Da man kan sige, at stofproduktion og fotosyntese er identiske, er det vigtigt at vide, hvilke forhold der påvirker fotosyntesen og altså derigennem direkte påvirker produktionen, uanset om det drejer sig om kaktus, tomater eller andre.

Ydre faktorer: Lysintensitet, lyskvalitet, CO₂ indhold i luften, temperaturen og spalteåbningsgraden.

Indre faktorer: Bladets ernæringsstilstand, bladbygning, klorofylmængde og giftstoffer.

Fra centralaksens karbundnet fører der allerede i hovedskuddets toppunkt anlagte forgreninger udefter. Dette drejer sig om sideskud. Deres endepunkter er Areolerne, der er mere eller mindre dækket med uld. Denne uldfilt er dannet af *Epidermis* (overhuden). Vegetationspunktet er sjældent radial - symmetrisk, men ofte lidt langtrunket, hvorved der ofte opstår en dobbelt kamagtig benåling, f.eks. hos *Sulcorebutia*. Den del der frembringer blomsten, kan rykke op over areolen som en fuge (*Coryphanta*) eller det kan være delt, som hos *Mammillaria*, hvor blomsterne dannes i Axillerne, der ligger mellem areolerne. Som alle skud har også disse sideskud bladanlæg, der kommer mere eller mindre til udvikling, som blade f.eks. hos *Peireskia*, eller i form af skæl, nåle, børster eller hår. Alle disse dannelser opstår ikke i overhuden (som tornene på en rose), men i første række fra bladanlæggene. Nålene optræder i en uhyre formrigdom, små bitte, med det blotte øje næppe synlige, til 30 cm. lange farlige dolke. Mange nåle er lige, andre er buede, nogle er forsynet med kroge, nogle er snoede eller uregelmæssigt drejede. Mange nåle er meget spidse og stikkende, andre er stumpede, nogle matte, glatte eller ru. I tværsnit kan de være runde, flade eller kantede. Der findes sågar hårede nåle, f.eks. *Mammillaria pennispinosa*. Nålene kan være som fine dun, som børster eller som grove, til 20 cm lange hår, *Oreocereus*. Benålingen har ofte prægtige farver, fra snehvide over gule, røde, brune til den dybese sorte farve. Begrebet midternåle og mellemnåle, betegner ikke noget væsentligt forskelligt, men kun nålenes stilling på areolen. I mange tilfælde er de næppe til at skelne fra hinanden, man kan ikke se hvor det ene hold begynder og det andet hører op. Vi må lige se på 3 særlige nåleformer.

1. *Glokider*. Glokider er bitte små nåle, der forekommer hos *Opuntia*, og da ofte i meget stort antal på hver areol. Overhuden på spidsen af disse små nåle brækker af, hvorved der opstår veritable modhager. Foden på glokiderne er derimod meget sprød og brækker let af, ved den mindste berøring, og som følge af deres fine spidser trænger de let ind i huden, og er nu meget svære at fjerne igen.

2. Hylsternåle, der især kan ses på *Opuntia tunicata*, har en ydre hylster, der dækker den egentlige nål. Dette hylsters formål står ikke klart.

3. Hos mange kaktus, f.eks. *Ferocactus* og *Hamatocactus*, finder man korte, bløde nåle, der mere ligner en lille vorte, og som indeholder honning. Nålenes betydning for planterne: Beskyttelse mod dyregnav, beskyttelse mod for stærk solbestråling, mod kulde og mod fordampning. Kaktusnåle formår også at opsuge fugtighed, f.eks. nattefugten.

Blomsterne

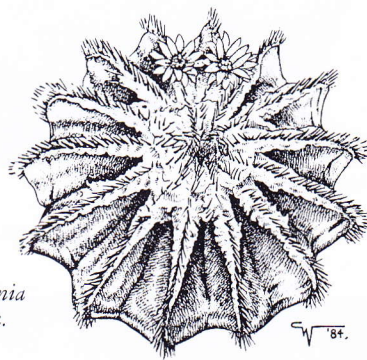
Kaktusblomster viser tydeligt deres skudnatur, og især hos de primitive former er det særligt udpræget. Således kan man på en ung opuntiaknop næppe se om det er et skud eller en blomsterknop. Den er grøn, altså istand til at assimilere, tyk og kødfuld og bærer mange areoler med bladrudimenter, med nåle og talrige glokider. Disse areoler er også istand til, selv efter at blomsten for længst har båret frugt, at skyde

nye skud, eller også sætte en ny gang blomster.

Som modstykke hertil har man blomsterne hos slægten *Mammillaria*, her kan man ikke, selv efter en grundig undersøgelse, finde spor af tidligere skudnatur, og dog har man undtagelsesvis på den lange, glatte ofte lysende røde frugt konstateret regulære areoler med nåle.

Den underste del af blomsten hedder *Ovarium* (Frugtknuden), det vil sige: Frøgemmet med sit hylster. Ovariets indre vægge dannes af Karpellet (frugtblade), der er sammenvokset med hinanden i længderetningen. Normalt er frugtbladenes antal lig med antallet af stråler i støvfanget.

Efter E. Buxbaum,
bearbejdet af Otto Forum Sørensen

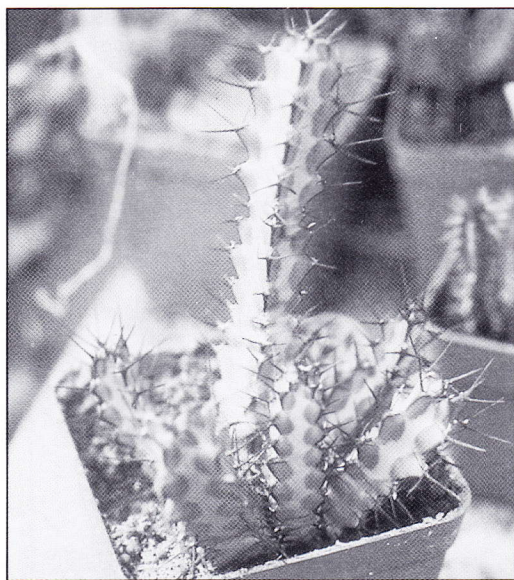

*Uebelmannia
pectinifera.*

MODE I 90'ERNE

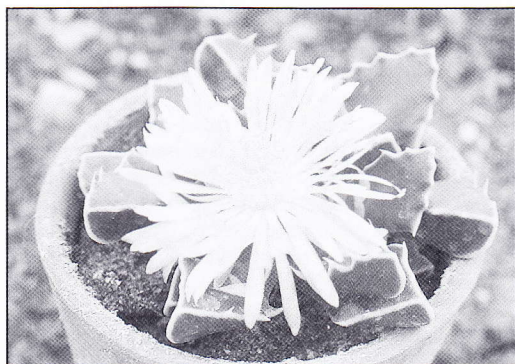
I vores hobby gør moden sig nok også mere eller mindre ubevidst gældende. Jeg har efterhånden været med i en hel del år. I midten af 70'erne vakte Georg Sydow interessen for de såkaldte »vinterhårde«. Da han både var og er et venligt og generøst menneske, blev planter fra hans samling fordelt vidt omkring. Mange af os anlagde større eller mindre bede med *Opuntia*er, *Yucca*er og andet godt. For nogen blev dette starten til en vedvarende interesse, der stadig arbejdes med, for andre til en »så har jeg prøvet det«. De hårde vintre i 80'erne decimerede både interessen og antallet af overlevende planter. I begyndelsen af 80'erne begyndte ord som caudex, knolde og »fede stammer« at blive hverdagssprog. *Adenia*, *Kedrostis* og andre agurker blev forholdsvis almindelige caudexplanter i mange samlinger. »Stammer« som *Bursera*, *Pachycormus* og *Adenium* blev også almindeligere. Om disse linier er bevis for

mode eller ej, så var der ikke mange linier at læse om disse planter i tidlige numre af »Kaktus«. Sideløbende nyfund af spændende planter stimulerer interessen. Tænk blot på *Discocactus* og *Uebelmannia*. Disse planter var ikke kendt før midten af 70'erne, og helt almindelige er de absolut ikke endnu. En god bog kan også sætte meget i gang. Pilbeams bøger om *Mammillaria* og *Sulcorebutia* har dels gjort en allerede populær samlerslægt endnu mere spændende, dels lukket øjnene op for en ikke så kendt slægt. To gode bøger om *Haworthia* burde have gjort denne slægt til modeplanter, men bortset fra *Haworthia truncata* og *H. maughanii* så er de kun for de få. Så er der alle de andre slægter, som venter på deres forfatter eller fortalere for disse mange slægter. Husk planterne har altid været her. Vi er blot ikke blevet gjort bekendt med dem. Georg Sydow skrev om »De vinterhårde«,

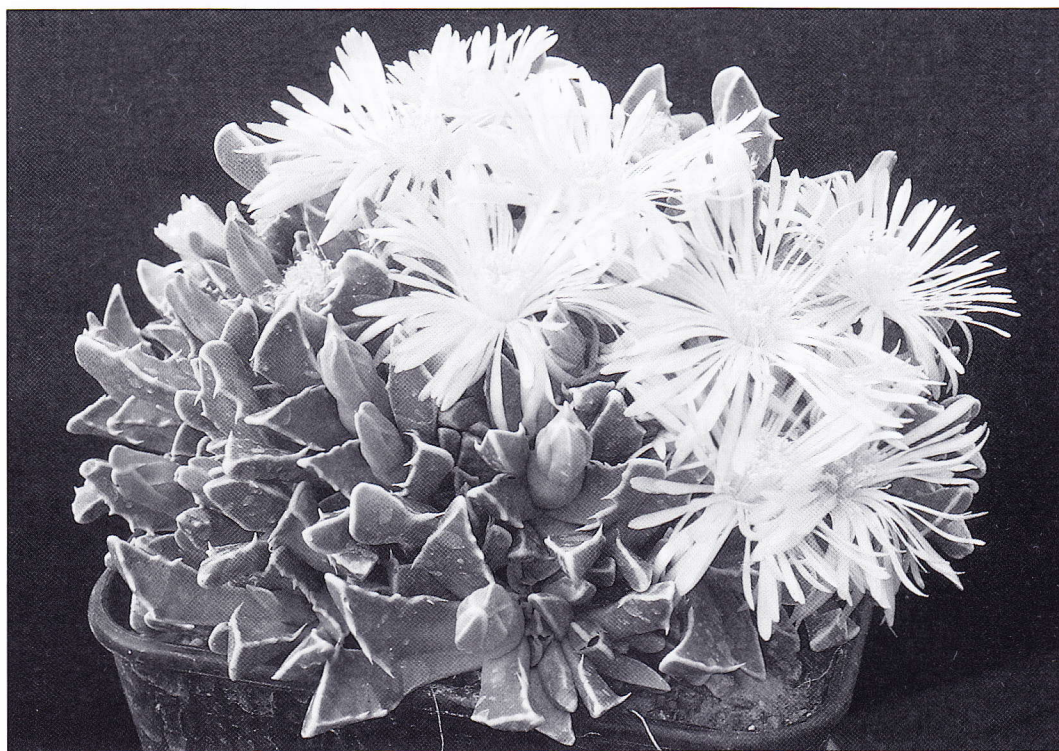
Euphorbia greenwayi. Foto: PBP.

Frans Laursen bl.a. om »Stapeliaerne«, Thomas Nissen om Agave etc. Vi har brug for mere fra de forskel-

Faucaria albidens. Foto: K. Christiansen.

lige yderpunkter af vores hobby. Jeg kender kun et medlem i foreningen, der interesserer sig for *Sansevieria*! Der er andre Sansevieriaer end den allestedsværende »Svigmors skarpe tunge«, *S. trifasciata*. Hvor mange dyrker Aloe? - der er en mængde dværgformer, og de fleste blomstrer sent på året! *Adromischus*? I øjeblikket er jeg ved at opformere 48 mere eller mindre gode arter og varieteter. *Echeveria*? - hvor mange medlemmer har mere end 10 forskellige? *Crassula* - små, meget små, medium og store,

Faucaria sp. Hybr.? Foto: PBP.

Tanquana bilmari. Foto: PBP.

nemme og lidt sværere. Jeg har efterhånden været med i en hel del år. Stadigvæk er der mange planter, jeg enten kun kender som navne eller endnu bedre overhovedet ikke kender. Det er en udfordring. Tag *Euphorbia*. De har fået ret megen omtale gennem årene. Så dukker *Euphorbia greenwayi* op. Lille og pladsvenlig og blå som Middelhavet. Pladsvenlig er også den store slægt mesembryanterne. De fleste kender *Lithops* - måske også et par stykker til. Men *Conophytum frutescens* kan komme til at ligne en lille bonsai med tiden, men *Conophytum roodiæ* er ikke større end svovlet på en tændstik, og så findes den endda i en rød form. Takket være lidt inspiration ude fra den store verden har jeg sat mig for, at mesembryanterne skal være blandt mine »modelplanter« i 90'erne. Frø fra vildindsamlinger fra Sydafrika og fra plantevenner i England har overbevist mig om, at jeg enten har overset mange af dem eller bare taget dem for givet. *Faucaria* kan købes i et supermarked og ser tit lidt træt ud. Et gammelt dias taget af vor gamle redaktør Kjeld Christiansen en gang i 70'erne af *Faucaria albidens* satte noget igang. Planten fylder i dag en 10 cm skål. Den kunne være blevet større med masser af vand og gødning. Men den er enormt tæt og kompakt og villigblomstrende og ikke til salg. Hvor går man hen og køber sådan en plante. Mange års pleje uden større besvær har skabt et lille pragteksemplar. *Tanquana* (= *Pleiospilos*) *bilmari* er på ca. 8 år blevet til en plante med tre hoveder, der hvert år blomstrer. Jeg har efterhånden været med i en hel del år. Tænk så på at Herre og

Volks nøgle over mesembryanther er på 118 slægter, og at Jacobsens leksikon har mere end 2000 arter. Et frøkatalog fører 6 former af *Conophytum pellucidum*, 9 former af *Cheiridopsis cigarettifera*, 34 former af *Lithops lesliei* og 10 former af *Pleiospilos compactus* for blot at nævne et par eksempler! Et fund for den, der har svært ved at bestemme sig! Et andet aktiv ved disse planter er formeringen. Med få undtagelser er de alle nemme fra frø. Frøplanterne med få undtagelser vil allerede i den første sæson ligne den voksne plante. Undtagelserne er de højsukkulente, som kræver en ekstra vækstsæson. Med undtagelse af *Muiria* og *Maughaniella* har jeg ikke haft fiasko med dem. Måske er de to arter bedre i en vindueskarm med tør luft! Dog er der ofte en slange i paradiset. Hybridiseringer. Mange arter krydses let. Det kan være ganske morsomt til eget brug, men ikke morsomt for andre. Billedet af *Faucaria* sp. eller hybrid fortæller sin egen historie. Den kan ikke bestemmes efter nogen bog. Så enten er min bog for dårlig, eller også er der tale om en hybrid eller en atypisk form. Det gør naturligvis ikke planten dårlig, men den kan ikke bruges til formering. Jeg vil gerne runde disse spredte tanker af med en opfordring. De af vore medlemmer, der har en speciel interesse, burde bruge bladet mere. Hvorfor ikke efterlyse ligsindede til at dele erfaringer og eventuelt planter med. Hvad stiller man op med 25 frøplanter af en art? Og hvorfor ikke bytte stiklinger? Hvorfor er der ikke flere, der prøver at opbygge små eller større specialsamlinger. Det er ulejligheden værd. P.B.P.

Kalendertilbud

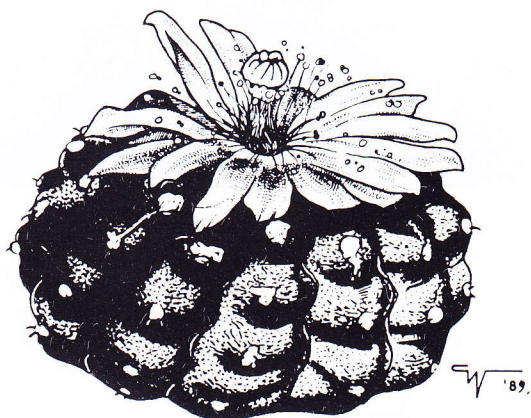
Carla Wolters, Van Horneplein 1, NL-6019 BW Wessem, tlf.: 04756-3146.

Kalendere i to design:

a) Sort/hvid med et udvalg af forskellige sukkulenter, 13 sider i A4 format. Pris: 11,- HFL.

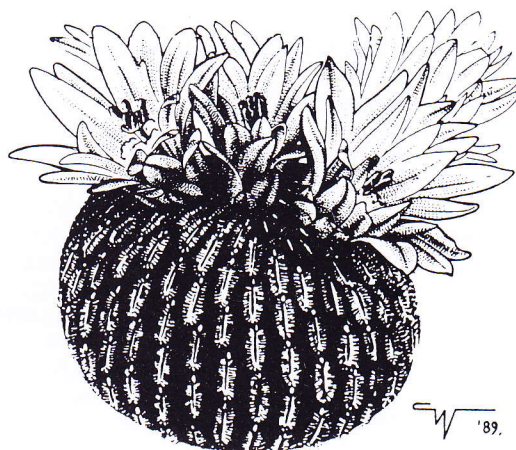
b) Attraktive farvegengivelser af kaktus. Pris: 16,- HFL.

Gengivelse fra (a) nedenfor.

Copiapoa
barquitisensis

So/Zo	11	25
Mo/Ma	12	26
Di/Di	13	27
Mi/Wo	14	28
Do/Do	1	15
Fr/Vr	2	16
Sa/Za	3	17

Normanbokea
pseudo-pectinata

2/90

So/Zo	4	18
Mo/Ma	5	19
Di/Di	6	20
Mi/Wo	7	21
Do/Do	8	22
Fr/Vr	9	23
Sa/Za	10	24

Bringt der Oktober viel Schnee und Wind,
so sind der Jänner und Hornung gelind.
(Bauernregel)

Auch Kakteen
brauchen Dünger,
dann werden sie
zum Blütenbringer.

OKTOBER

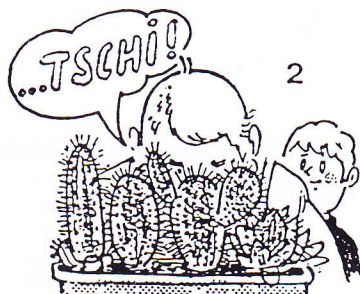
Weinmonat

SAMSTAG

Marco, Markus

Sa 6.32
Su 17.47

Ma 14.34
Mu 21.39

Merke: Beim Umgang mit Kakteen kann so was leicht geschehen.

Aus dem Gärtner Pötschke-
Kalender 1989

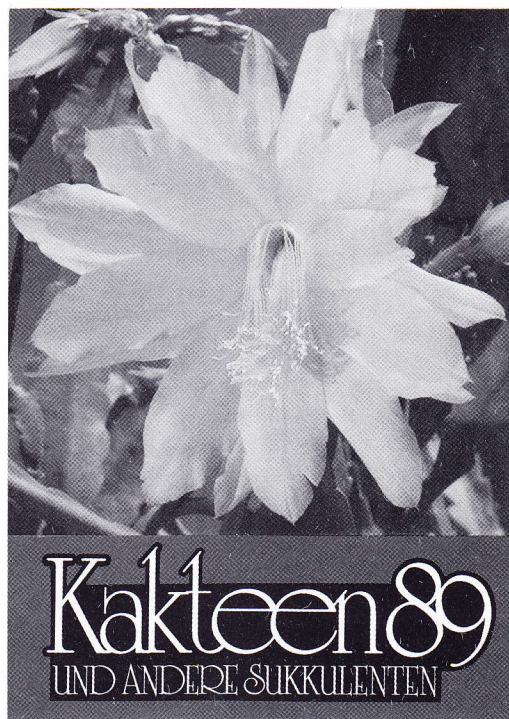
© Gärtner Pötschke GmbH
4044 Kaarst

Husk også:

Den i »Meddelelser« nr. 4 1989 annon-
cerede Kaktus Kalender 1990.

I 1990 er der tre landskabsbilleder fra henholdsvis
Mexico, Peru og Brazillien, tre naturoptagelser af
planter fra henholdsvis Arizona, New Mexico og
Mexico samt seks optagelser af planter i kultur. Vi
røber ellers intet: »Smagsprøven« er forsiden fra
1989.

Denne kalender kan erhverves via formand Peter
Brandt Pedersen for DM 10.90 plus forsendelse. Send
60.00 d. kr., så spares der 3.20 kr. i porto.

EXOTICA

Europas største udvalg af »CAUDEXPANTER«:
Adenium, Euphorbia, Brachystelma, Trichocaulon,
Dioscorea, Adenia, Pachypodium, Othonna etc...

Og mange andre botaniske sjældenheder.
Ny liste udkommer i slutningen af Marts.

Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraath
Vest-tyskland, Telefon: 02431-73956

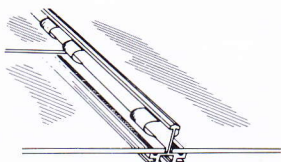
Åbningstider: April-September, hver lørdag fra kl. 9.00-16.00.
Oktober-December besøg kun efter aftale. Lukket Januar-marts.

BYG SELV

- DRIVHUS
- VINTERHAVE
- TERRASSE-
- OVERDÆKNING
- UDESTUE

I glas og aluminium med PYXIS profilet

Rekvirer brochure og prisliste hos

PYXIS

Boserupvej 25, 3230 Græsted
tlf. 42292727

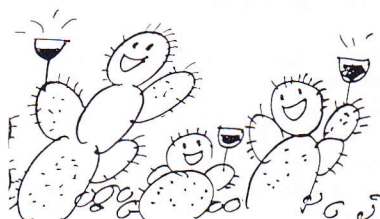
EFTERLYSNING

Denne gang skal vi finde ud af, om der er nogen i foreningen, der interesserer sig specielt for *Wilcoxia* og *Frailea* - og i påkommende tilfælde, om nogen så vil skrive til bladet om det, med henblik på at få kontakt til ligesindede.

Svar skal være redaktionen i hænde senest d. 24.02.90.

Vor formand henstiller i slutningen af sin artikel til medlemmerne om at benytte bladet, for at få beskrevet mindre almindeligt dyrkede slægter. Benyt jer f.eks. af denne rubrik: skriv til redaktøren om de slægter DU gerne vil have »efterlyst«. Vi tager dem i den rækkefølge, de indkommer, og to ad gangen.

Red.

GODT NYTÅR - Tak for det gamle.

Red.

TAK!

Med dette nummer ophører annoncen for
Thorvald Petersen's Handelsgartneri.
NKS takker for 25 års godt samarbejde.

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Lilienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

Echinocereus triglochidiatus SB 201	DM 4,00
fendleri v. bonkeræe SB 521	4-5,00
dasyacanthus SB 224	4-5,00
Escobaria organensis	6-7,00
Ferocactus coloratus	35,00-60,00
wislizenii	85,00-120,00
Lobivia miniatiflora	5-7,00
Mediolobivia violascens	4,00
Wilcoxia albiflora gepfr.	6,00

Specialist i andre sukkulenter:

VAN DONKELAAR

Laantje 1 - NL-4251 EL Werkendam,
Holland

Postbus 15 - NL-5250 DA Werkendam
Tlf: 01835-1430

Besøg meget velkomne, undtagen om søndagen.
Frøliste sendes frit. Euphorbia- og Hoyalister
mod betaling af 5 hfl på giro 1509830.
Alle henvendelser kan ske på dansk!

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan kø-
bes ved henvendelse til
CHRISTIAN LORENTSEN
Ærtevej 12, DK-8700 Horsens.
Betaling: Check eller på Giro nr. 834 29 11.

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-18: 10 kr.
pr. nr. Følgende nr. er udsolgt: 5. årg. nr. 2,
9. årg., 13. årg., 14. årg. nr. 1.

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 125.

DANSK ORCHIDE KLUB

Tornskadevej 38
8210 Århus V.

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer potter, gødning og andre ting, vi
har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-
emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også
gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

IB HOLM

Kirkebækvej 52
DK-8800 Viborg
Tlf. (06) 61 18 05 - Giro 660 02 63

KAKTUS

5807

430

00

JYTTE THYBO
 OUSTRUP FISKERI
 BINDSTOWVEJ 8 ØRRE
 7400 HERNING

MÅ IKKE BØJES!

KAKTUS

Stort udvalg i frøplanter og sjældne importplanter samt mange arter Sempervivum, Papyrus og andre prydgæsser.

Bent Jørgensen

Vejlegårdsvej 99 - Vallensbæk
 2620 Albertslund - Tlf. 42 64 50 95
 Plantelister udsendes ikke

Kaktusar!

1990 års lista med ca. 1000 olika arter.
 Specialitet: Astrophytum, Parodia, Ferocactus.

Lista fås mot 2 internationale svarskuponger eller porto

Svantes Kaktusodlingar
 Jämbruksg. 7

S-662 03 Svanskog.
 Sverige Tel. 0532/30473

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby og et stort udvalg af kaktusbøger - også antikvariske. Skriv efter vores gratis postordrekatalog og bogliste.

Indholdsfortegnelse Kaktus nr. 1, 1990

Frøformering i 25 år - Hanna E. Hansen	3
Miniporrtæt - Haakon Nilsson	
Dolichotele longimamma	5
Caudexplanter (fortsat)	
Per Rønkel & Allan D. Nielsen	6
Bogannmeldelse - Hans Grønlund	10
Indbydelse, ny kreds i Vestsjælland? - Jørgen Olesen ..	11
NKS-Sydsverige - Kjell-Erik Nilsson	12
Vi har et Diatek - E. Genker	14
Det vigtigste om morfologi, anatomi og	
physiologi hos kaktus - ved Otto Forum Sørensen ..	15
Mode i 90'erne - Peter Brandt Petersen	17
Kalendertilbud	20
Efterlysning	22

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton - under Whitestonecliffe,
 Thirsk, N. Yorks. Y07 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre sukulenter, bøger, frø m.m. Send tre internationale svarkuponer (post) for vor fuldt illustrerede 36 siders prislister, som indeholder verdens mest omfattende bogliste.